

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน กระทรวงสาธารณสุข ของผู้ให้บริการเครือข่ายโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยกำหนดความคิดเห็นออกเป็น 4 ระดับ คือ 1) เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2) เห็นด้วย 3) ไม่เห็นด้วย และ 4) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือผู้ให้บริการหรือบุคลากรทีมสุขภาพ ได้แก่แพทย์พยาบาล เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุข และเจ้าหน้าที่บริหารสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนเครือข่ายโรงพยาบาลนครพิงค์ทั้งสิ้น 27 แห่ง จำนวน 80 คน เก็บแบบสอบถามได้ 68 ฉบับ มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ทั้งสิ้น 66 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.5

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน ในด้านบริการ ด้านบริหาร และด้านวิชาการ เป็นลักษณะคำถามปลายปิดจำนวน 68 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

โดยเครื่องมือนี้ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยทบทวนจากวรรณกรรม และได้ผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 ราย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 ข้อมูลที่ได้ นำมาวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

พบว่าผู้ให้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 20-55 ปี ครึ่งหนึ่งของประชากรที่ศึกษามีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่บริหารสาธารณสุขและเจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขประจำศูนย์สุขภาพชุมชน มีอายุราชการตั้งแต่ 1-30 ปี ทุกคนมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ศูนย์สุขภาพชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษา

ระดับปริญญาตรี 50 คนคิดเป็นร้อยละ 75.7 มีผู้ที่ผ่านการอบรมมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องมากถึง 53 คนคิดเป็นร้อยละ 80.3 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้มาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน 61 คนคิดเป็นร้อยละ 92.4 และสังกัดสถานีนอนาแม่ภายใต้สาธารณสุขอำเภอ 51 คนคิดเป็นร้อยละ 77.27 ที่เหลืออีก 15 คนคิดเป็นร้อยละ 22.73 สังกัดโรงพยาบาลนครพิงค์

มาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนของกรมสนับสนุนบริการ กระทรวงสาธารณสุข ถูกจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือรับรองมาตรฐานแก่ศูนย์สุขภาพชุมชน ที่มีทั้งหมด 26 มาตรฐาน และ 42 ตัวชี้วัด แบ่งเป็น 3 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 ด้านบริการ หมวดที่ 2 ด้านบริหารจัดการ และหมวดที่ 3 ด้านวิชาการ

กลุ่มผู้ให้บริการในการศึกษารุ่นนี้ มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับที่เห็นด้วยกับมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนของ กรมสนับสนุนบริการ กระทรวงสาธารณสุขมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1842 และมีความคิดเห็นรายหมวดดังนี้

1. หมวดที่ 1 ด้านบริการ ความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.1733 จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นระดับเห็นด้วย โดยผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดกับมาตรฐานที่ 1 เรื่องประสานงานให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน / ทำกิจกรรมสาธารณสุขในชุมชนตนเอง และสนับสนุนการจัดกิจกรรมสุขภาพที่ริเริ่มจากองค์กรชุมชน / ท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4394 ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุดกับมาตรฐานที่ 13 เรื่องมีบริการการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ทางเลือก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.8485 และผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดกับตัวชี้วัดที่ 9.4 เรื่องระบบป้องกันการติดเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3939 ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุดกับตัวชี้วัดที่ 4.1 เรื่องความครอบคลุมการมีและใช้แฟ้มครอบครัว (Family Folder) เพื่อการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ต่อเนื่องผสมผสาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.8485

2. หมวดที่ 2 ด้านบริหาร ความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.2720 จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดกับมาตรฐานที่ 20 เรื่องมีการพัฒนาบุคลากรต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4242 ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุดกับมาตรฐานที่ 19 เรื่องมีทีมสุขภาพให้การบริการต่อเนื่องเป็นทีมประจำ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1515 และผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดกับตัวชี้วัดที่ 20.1 เรื่องแผนพัฒนาบุคลากร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3636 ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุดกับตัวชี้วัดที่ 19.1 เรื่องรูปแบบบริการที่ต่อเนื่องเป็นทีมประจำของทีมสุขภาพ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0606

3. หมวดที่ 3 ด้านวิชาการ ความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.2200 จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นระดับเห็นด้วย โดยผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดกับมาตรฐานที่ 24 เรื่องมีแนวทางกระบวนการมาตรฐานคู่มือการให้บริการ เรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3788 ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วย

น้อยที่สุด กับมาตรฐานมาตรฐานที่ 26 เรื่องมีการดำเนินงานวิจัยในพื้นที่โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0758 และผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดกับตัวชี้วัดที่ 24.1 เรื่องความครอบคลุมการมีมาตรฐานการให้บริการด้านต่าง ๆ ในศูนย์สุขภาพชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3333 ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุดกับตัวชี้วัดตัวชี้วัดที่ 26.1 เรื่องผล/แผนการดำเนินงานวิจัยในพื้นที่ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0455

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อภิปรายผลการศึกษา

หมวดที่ 1 มาตรฐานด้านบริการ

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนในหมวดนี้อยู่ในระดับเห็นด้วย
ขึ้นไปทุกข้อ โดยมีความคิดเห็นดังนี้

ความคิดเห็นต่อมาตรฐาน

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่

1. มาตรฐานที่ 1 เรื่องประสานงานให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน / ทำกิจกรรม
สาธารณสุขในชุมชนตนเอง และสนับสนุนการจัดกิจกรรมสุขภาพที่ริเริ่มจากองค์กรชุมชน /
ท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4394 มาตรฐานข้อนี้ ผู้ให้บริการเห็นด้วยมากที่สุดของหมวดนี้ อาจ
เป็นเพราะผู้ให้บริการทุกท่านรับรู้ถึงนโยบายการปฏิรูประบบสุขภาพใหม่ของไทย และให้
ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เน้นชุมชนคิดชุมชนทำ และเน้นความยั่งยืนของกิจกรรม
มากกว่าทำกิจกรรมตามนโยบายเหมือนกับระบบการบริหารงานแนวเก่าก่อนการปฏิรูป

2. มาตรฐานที่ 14 เรื่องมีบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคในหญิง
ตั้งครรภ์และเด็กอายุ 0- 5 ปี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3636

3. มาตรฐานที่ 3 เรื่องบริการเชิงรุกเพื่อให้ชุมชนสามารถประเมินสถานะสุขภาพของ
ครอบครัว และปัจจัยที่จะกระทบต่อสุขภาพ เพื่อวางแผนในการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกันโรค
และการคุ้มครองบริโภค โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3333 ความคิดเห็นของผู้ให้บริการในข้อนี้ก็เป็นที่
ข้อหนึ่งที่จะสนับสนุนข้อมูลที่ว่า ผู้ให้บริการเป็นทีมสุขภาพที่รับรู้และเห็นด้วยกับการปฏิรูประบบ
สุขภาพ และยังสอดคล้องกับการศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าต่อ
โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และการให้บริการของศูนย์สุขภาพชุมชน สถานีอนามัย
หัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ของจิราพร จิตดี ซึ่งศึกษาในกลุ่มของผู้รับบริการ คือกลุ่ม
ตัวอย่างเห็นด้วยที่เจ้าหน้าที่มีการให้บริการในเรื่องการป้องกันโรคและการสร้างเสริมสุขภาพ คือ
เจ้าหน้าที่ออกเยี่ยมบ้าน และลงไปให้ความรู้ด้านสุขภาพในชุมชน ซึ่งทั้งสองการศึกษานี้ตรงกันที่
ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการเห็นความสำคัญของการบริการเชิงรุก
ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่

1. มาตรฐานที่ 13 เรื่องมีบริการการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ทางเลือก โดยมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 2.8485

2. มาตรฐานที่ 5 เรื่องมีและใช้แฟ้มชุมชน (Community Folder) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
2.9242

3. มาตรฐานที่ 11 เรื่องบริการด้านการชันสูตรที่ครบตามมาตรฐานโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

2.9242

ความคิดเห็นต่อตัวชี้วัด

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่

1. **ตัวชี้วัดที่ 9.4** เรื่องระบบป้องกันการติดเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3939 ผู้ให้บริการเห็นด้วยมากเช่นกัน อาจเป็นเพราะปัจจุบันระบบป้องกันการติดเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อ (IC) เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายประกอบกับโรงพยาบาลนครพิงค์เป็นโรงพยาบาลที่มีมาตรฐานงาน IC มานาน และจำเป็นต้องรักษามาตรฐานข้อนี้เพื่อผ่านการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลอย่างยั่งยืน ประกอบกับคณะทำงาน IC ของโรงพยาบาลและเครือข่ายมีแผนในการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงพยาบาล และเครือข่ายอย่างต่อเนื่องทุกปี จึงน่าจะเป็นเหตุผลให้ผู้ให้บริการเห็นด้วยกับตัวชี้วัดข้อนี้มากเช่นกัน

2. **ตัวชี้วัดที่ 14.1** เรื่องความครอบคลุมของหญิงมีครรภ์ที่ได้รับการฝากครรภ์ตามมาตรฐาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3333

3. **ตัวชี้วัดที่ 14.2** เรื่องร้อยละของเด็กอายุ 0-5 เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน อายุ น้ำหนัก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3182

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่

1. **ตัวชี้วัดที่ 4.1** เรื่องความครอบคลุมการมีและใช้แฟ้มครอบครัว (Family Folder) เพื่อการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ต่อเนื่องผสมผสาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.8485

2. **ตัวชี้วัดที่ 5.1** เรื่องความครอบคลุมการมีและใช้แฟ้มชุมชน (Community Folder) เพื่อวางแผนแก้ไขปัจจัยเสี่ยงในระดับชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.8485

หากนำเรื่องความครอบคลุมการมีและใช้แฟ้มครอบครัว และแฟ้มชุมชนมาวิเคราะห์ร่วมกันนั้นจะเห็นได้ว่าถึงแม้ผู้ให้บริการจะเห็นด้วย แต่เห็นด้วยต่อตัวมาตรฐานข้อที่ 4 เรื่องมีและใช้แฟ้มครอบครัว (Family Folder) เพื่อการดูแลสุขภาพ มาตรฐานข้อที่ 5 เรื่องมีและใช้แฟ้มชุมชน (Community Folder) มากกว่าและส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยต่อตัวชี้วัดของทั้งสองข้อ อาจเป็นเพราะผู้ให้บริการเห็นด้วยกับประโยชน์ของการนำแฟ้มครอบครัวและแฟ้มชุมชนไปใช้ แต่ไม่เห็นด้วยกับวิธีการได้มาของข้อมูลหรือวิธีการเก็บข้อมูลซึ่งยาก และด้วยภาระงานประจำไม่ว่าจะเป็นด้านรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูมีมาก ประกอบกับจำนวนเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สุขภาพชุมชนแต่ละแห่งมีจำนวนจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับภาระงานและจำนวนประชากรที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งในการปฏิบัติงานจริงของผู้ให้บริการในพื้นที่แล้ว ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่หรือไม่ก็ปฏิบัติงานมานานหรือไม่ก็เรียกได้ว่าเป็น “ คนใน ” ย่อมจะมีข้อมูลของพื้นที่อยู่ในใจแทบทุกครัวเรือน แต่ถึงกระนั้นก็

ไม่ควรมองข้ามการที่เจ้าหน้าที่คิดว่ารู้ข้อมูลของประชากรอยู่แล้วในใจอาจส่งผลเสียทางด้านข้อมูลเชิงรายละเอียดและที่สำคัญการมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ น่าจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและครบถ้วน การมีข้อมูลประชากรไว้ในแฟ้มครอบครัวหรือแฟ้มชุมชนน่าจะช่วยให้การปฏิบัติงานผิดพลาดน้อยลง จึงน่าจะสรุปได้ว่าผู้ให้บริการเห็นด้วยกับมาตรฐานทั้งสองข้อแต่เห็นด้วยกับตัวชี้วัดน้อยและน่าจะส่งผลต่อการประเมินรับรองมาตรฐานในสองข้อนี้

3. **ตัวชี้วัดที่ 13.1** เรื่องความสามารถในการจัดการบริการทางการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ทางเลือกโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.8485

ถึงแม้ผู้ให้บริการจะเห็นด้วยน้อยกับมาตรฐานและตัวชี้วัดข้อที่ 13 และ 13.1 แต่ก็มีผู้เห็นด้วย อาจเป็นเพราะที่ผ่านมามีการนำภูมิปัญญาของคนไทย ซึ่งมีมานานหลายพันปีถูกนำมาใช้น้อย เพราะมีการนำการแพทย์และเทคโนโลยีทางการแพทย์สมัยใหม่เข้ามามีบทบาท และยังเป็นหลักสูตรที่ผู้ให้บริการทุกคนต้องเรียนและปลูกฝังมากกว่าการแพทย์แผนไทย ที่ถูกละเลยมานานและคงต้องใช้เวลาดำเนินการศึกษาหาความรู้ด้านนี้ และการนำคุณค่าของการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมาปรับและเลือกใช้แบบผสมผสานกับการแพทย์สมัยใหม่ จึงควรเร่งให้มีการอบรมความรู้การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้แก่เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยและเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สุขภาพชุมชนอย่างเหมาะสม

หมวดที่ 2 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนในหมวดนี้อยู่ในระดับเห็นด้วยขึ้นไปทุกข้อ โดยมีความคิดเห็นดังนี้

ความคิดเห็นต่อมาตรฐาน

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่

1. มาตรฐานที่ 20 เรื่องมีการพัฒนาบุคลากรต่อเนื่องโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4242

2. มาตรฐานที่ 22 เรื่องมีการพัฒนามาตรฐานบริหารจัดการที่มีคุณภาพโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3030

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด ได้แก่

มาตรฐานที่ 19 เรื่องมีทีมสุขภาพให้การบริการต่อเนื่องเป็นทีมประจำโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1515

ความคิดเห็นต่อตัวชี้วัด

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่

1. ตัวชี้วัดที่ 20.1 เรื่องแผนพัฒนาบุคลากร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3636

เมื่อนำมาตรฐานข้อที่ 20 และตัวชี้วัดข้อที่ 20.1 มาวิเคราะห์ร่วมกัน น่าจะแสดงให้เห็นว่าผู้ให้บริการเห็นความสำคัญของการพัฒนาทั้งตนเอง และองค์กรเพื่อรองรับกับการปฏิบัติงานในยุคปัจจุบัน ที่ต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอ ต้องรับรู้ในสิ่งใหม่ๆ ให้ทันโลกที่หมุนไปเร็ว และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และการที่จะพัฒนาสิ่งใดๆ นั้นควรเริ่มต้นที่การพัฒนาตนเองก่อน น่าจะสำคัญที่สุด ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่ผู้รับบริการเห็นด้วยสูงสุดในหมวดนี้ และความคิดเห็นนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษา ของรัชดา ตันติสารศาสน์และคณะ ที่ศึกษาความพร้อมของบุคลากรในการเข้าสู่การพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล โรงพยาบาลทันตกรรม ซึ่งพบว่าการติดตั้งระบบกลไกการพัฒนาคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาระบบคุณภาพของสถานพยาบาล

2. ตัวชี้วัดที่ 22.2 เรื่องระบบบริหาร โดยคำนึงความคุ้มค่าโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3333 เหตุที่ผู้ให้บริการส่วนใหญ่เห็นด้วยสูงอีกข้อหนึ่ง อาจเป็นเพราะการรับรู้ถึงการบริหารจัดการในยุคปัจจุบัน ที่แต่ละสถานบริการต้องพึ่งตนเองไม่ว่าจะเป็นการบริหารการเงิน บริหารทรัพยากร และการบริหารบุคลากรทุกอย่างคือต้นทุน และกำไรก็คือค่าตอบแทนหรือเงินรายได้ของสถานบริการนั้นๆ ดังนั้นข้อนี้ก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ให้บริการนอกจากจะเห็นด้วยแล้ว ยังต้องปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลอีกด้วย

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด ได้แก่

1. ตัวชี้วัดที่ 19.1 เรื่องรูปแบบบริการที่ต่อเนื่องเป็นทีมประจำของทีมสุขภาพ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0606

2. ตัวชี้วัดที่ 19.2 เรื่องความสามารถในการจัดบุคลากรต่อประชากรตามหลักเกณฑ์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1212

จะเห็นได้ว่า มาตรฐานข้อที่ 19 และตัวชี้วัด เป็นข้อที่ผู้ให้บริการส่วนใหญ่เห็นด้วยน้อยที่สุดซึ่งตรงกับ ข้อเสนอแนะในส่วนที่ 3 ที่เป็นคำถามปลายเปิด และมีผู้ให้ข้อเสนอแนะต่อต้านบริหารจัดการว่า ขาดบุคลากรทีมสุขภาพให้บริการต่อเนื่องเป็นประจำ จึงทำให้ไม่ผ่านมาตรฐานที่ 19 จำนวน 30 คนคิด เป็นร้อยละ 69.76 และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ ชิโนรส ลีสวัสดิ์ที่ได้ศึกษาการประเมินความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน ของโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 42.2 เห็นว่าจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ดังนั้นมาตรฐานข้อนี้ น่าจะผ่านการรับรองมาตรฐานตามเกณฑ์การรับรองมาตรฐานของศูนย์สุขภาพชุมชนได้ยากที่สุด

หมวดที่ 3 มาตรฐานด้านวิชาการ

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนในหมวดนี้อยู่ในระดับเห็นด้วย
ขึ้นไปทุกข้อโดยมีความคิดเห็นดังนี้

ความคิดเห็นต่อมาตรฐาน

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่

1. มาตรฐานที่ 24 เรื่องมีแนวทางกระบวนการมาตรฐานคู่มือการให้บริการ โดยมี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3788

2. มาตรฐานที่ 25 เรื่องมีนวัตกรรมด้านต่างๆในศูนย์สุขภาพชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
3.2273 นับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่บ่งบอกว่าผู้ให้บริการส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้นวัตกรรม และ
สนับสนุนทรัพยากรท้องถิ่น เช่น ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรด้านบุคคลในท้องถิ่น และ
วัตถุดิบในท้องถิ่น เป็นต้น

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด ได้แก่

มาตรฐานที่ 26 เรื่องมีการดำเนินงานวิจัยในพื้นที่โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0758

สาเหตุที่ผู้ให้บริการเห็นด้วยน้อยกับมาตรฐานและตัวชี้วัดข้อนี้ อาจเป็นเพราะความเข้าใจ
ในขอบเขตหรือนิยามของงานวิจัยในพื้นที่ ในมุมมองของผู้ให้บริการ ซึ่งอาจไม่ตรงกับนิยามของ
เกณฑ์มาตรฐานของกรมสนับสนุนบริการหรือผู้ประเมิน หากเป็นเช่นนี้ควรมีการชี้แจงถึง
ขอบเขตหรือนิยามให้ตรงกัน

ความคิดเห็นต่อตัวชี้วัด

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 24.1 เรื่องความครอบคลุมการมีมาตรฐานการให้บริการด้านต่าง ๆ ในศูนย์
สุขภาพชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3333 ผู้ให้บริการส่วนใหญ่เห็นด้วยกับมาตรฐานและตัวชี้วัดนี้
แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในหลักการปฏิบัติงาน ที่ต้องอาศัยกระบวนการที่มีมาตรฐานและคู่มือการ
ปฏิบัติ ที่เป็นแนวทางเดียวกัน และจะเป็นตัวชี้บ่งถึงการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ใน
สถานบริการหากผู้ให้บริการส่วนใหญ่ใช้คู่มือหรือมาตรฐานนั้นๆ อย่างแท้จริง

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 26.1 เรื่องผล/แผนการดำเนินงานวิจัยในพื้นที่โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0455

โดยรวมแล้วผลการศึกษา ใ้คืออธิบายว่า ประชากรมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานศูนย์
สุขภาพชุมชน ของกรมสนับสนุนบริการ กระทรวงสาธารณสุข อยู่ในระดับเห็นด้วยซึ่งมีค่าเฉลี่ย
ของความคิดเห็นเท่ากับ 3.1842 ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของกลุ่มพัฒนาระบบบริการ สำนัก
พัฒนาระบบบริการสุขภาพ ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นและความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ศูนย์สุขภาพชุมชน

ที่มีต่อการรับรองมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน และเปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นและความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ศูนย์สุขภาพชุมชนต่อมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์สุขภาพชุมชนที่ปฏิบัติงานในเขต 13 ผลการศึกษาอธิบายว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์สุขภาพชุมชนมีความคิดเห็นว่ามาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนมีความเหมาะสม ในการนำไปประเมินมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนคิดเป็นร้อยละ 90 แสดงถึงแนวโน้มผ่านการรับรองมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนของศูนย์สุขภาพชุมชนในเขต 13 น่าจะสูงขึ้น

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การรับรองมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนในเครือข่ายบริการ โรงพยาบาลนครพิงค์ได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

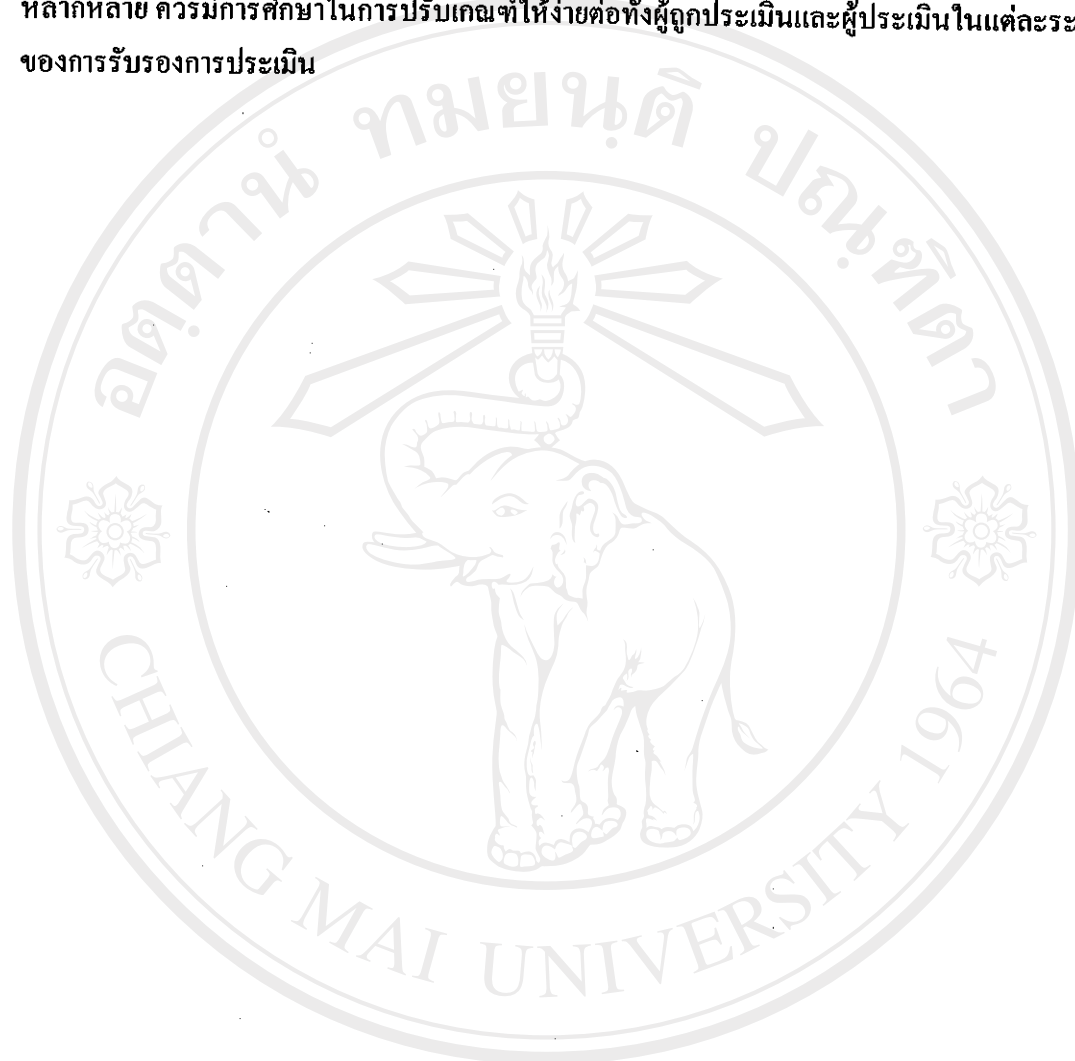
1. โรงพยาบาลแม่ข่ายควรมีทีม หรือคณะกรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน เพื่อทำหน้าที่ดูแลหรือเป็นที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่สถานบริการในเครือข่าย เพื่อพัฒนาศูนย์สุขภาพชุมชนเครือข่ายทุกแห่ง ให้มีความเข้าใจต่อมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน และสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนไปในทิศทางเดียวกัน

2. เกณฑ์มาตรฐานส่วนใหญ่ดีและเหมาะสม แต่พบว่าตัวชี้วัดในบางข้อยากต่อการพัฒนาให้ได้ตามเกณฑ์และมาตรฐานในระยะเวลาอันสั้น เช่นในหมวดบริหารจัดการ ที่ได้กำหนดบุคลากรต่อประชากรไว้ ซึ่งในหลายสถานบริการในเครือข่ายไม่สามารถผ่านเกณฑ์ข้อนี้ได้ แต่เจ้าหน้าที่เกือบทุกสถานบริการสามารถปฏิบัติงานหรือกิจกรรมหลักได้ทุกกิจกรรมครบถ้วน จึงน่าจะมีการปรับเกณฑ์หรือตัวชี้วัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น คือหากมีการตั้งเกณฑ์ที่สูงเกินไปจะทำให้ผู้ถูกประเมินคิดว่า การผ่านการประเมินในมาตรฐานและตัวชี้วัดนั้นๆยากไปด้วย ย่อมไม่เป็นที่ดีที่จะตั้งเกณฑ์ที่สูงไว้ก่อน เนื่องจากแท้ที่จริงแล้วเงื่อนไขของการผ่านมาตรฐานและตัวชี้วัดก็คือต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ หรืออาจต้องใช้เวลาแก่ผู้ถูกประเมินหรือให้เวลาในการเปลี่ยนผ่าน อีกทั้งยังต้องให้การสนับสนุนทั้งด้านกำลังเจ้าหน้าที่ ตลอดจนวัสดุ เวชภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้อง ให้เพียงพอแก่การปฏิบัติงานด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเกณฑ์ของมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน หรือน่าจะมีการศึกษาถึงความสอดคล้องของการผ่านเกณฑ์ กับมาตรฐานและตัวชี้วัด ว่าเป็นที่ยอมรับของบุคลากรมากน้อยเพียงใด ในเรื่องของการผ่านเกณฑ์เป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้ามเพราะอาจจะเป็นจุดอ่อนที่ไม่ได้ให้

ความสำคัญแต่เป็นคำที่มีบทบาทและเป็นตัวที่จะสะท้อนถึงความยากง่ายต่อการผ่านมาตรฐานและตัวชี้วัดในแต่ละข้ออีกทั้งเกณฑ์แต่ละข้อยังมีความแตกต่างในการประเมินซึ่งดูซับซ้อนและหลากหลาย ควรมีการศึกษาในการปรับเกณฑ์ให้ง่ายต่อทั้งผู้ถูกประเมินและผู้ประเมินในแต่ละระดับของการรับรองการประเมิน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved